

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

שבת נחמו

ואתחנן

י"ב מנחם אב

גליון מ"ם (תקנא)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

ה"י תהא שנת נסים

מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ

ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

מודעה ובקשה לכל הת' ואנ"ש שיחיו

בדעתנו להוציא לאור בעזהשיית לכבוד ש"פ עקב הבע"ל כ' מנ"א יום ההילולא של הרה"ג והרה"ח ומקובל וכו' ר' לוי יצחק ז"ל שניאורסאהן אביו של - יבלח"ט - כ"ק אדמו"ר שליט"א - גליון מוגדל הן בכמות והן באיכות.

בקשר לזה מבקשים אנו מכל הת' ואנ"ש שיחיו, וכן מחברי הכולל שיחיו להשתדל ביתר שאת ויתר עוז להשתתף בקובץ זה ע"י כתיבת הערות ביאורים וכו' בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיחות, לקו"ש, מאמרים, אגרות קודש וכו', וכן בכל שאר המדורים, ויגעת ומצאת תאמין.

את ההערות נא למסור לא' מחברי המערכת, או להכניסם לקופת הערות וביאורים (מעל קופת וועד סעודת שלמה) לא יאוחר מיום ד' בערב, ונא לכתוב בכתובה צחה וברורה באופן שיחיי בנקל לקרותו.

בברכת הצלחה רבה ושבתא טבא

המערכת

יום ועש"ק פ' ואתחנן שבת נחמו י"ב מנ"א הי' תהא שנת ניסים. ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בס"ד. יום ו' עש"ק נחמו , י"ב מנחם אב - יום מלאת חמשים
שנה לקניית "בית חיינו" 770 משנת ת"ש - ויום חתונת כ"ק
אדמו"ר הזקן.

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

לקוטי שיחות

הגולה לערי מקלט אין ביכלתו להביא הצלה וישועה. 5

אגרות קודש

מלקות בחייבי מיתות בי"ד לא נפטרו ממיתתן. 7
ציונים והערות בכרך החדש - ח"י. 11
שנה ועיבורה 12
הערות וציונים בכרך החדש - ח"י. 14

שיחות

ספירת העומר - עלי' מדרגא לדרגא. 20

חסידות

מסירת נפש מעצם הנשמה. 23
בירור הניצוצות. 25
"אשר" הוא בבינה. 28

פשוטו של מקרא

הערות בפרשינו פ"ג פכ"ג. פ"ה פ"ז 29

רמב"ם

שיפועו של כבש המזבח 30

שונות

בלוח התיקון לתו"א. 33

מספר פאקסמיליא לשלוח הערות: 9720 - 953 (718)

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

הגולה לערי מקלט אין ביכולתו להביא הצלה וישועה

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

≈ ר"מ בישיבה ≈

בלקו"ש פ' מסעי בסעי' ד' כתב וז"ל: ואולי יש להוסיף ע"ד הרמז והדרוש - דזה גופא שפקו"נ דישראל יהי תלוי באדם **שהתורה** אסרה עליו לצאת מעיר מקלטו (באופן שאם יצא "התיר עצמו למיתה") מכריח לומר, דכלפי שמיא גליא שאין כאן פקו"נ, ואדם זה אין ביכולתו להביא הצלה וישועה עכ"ל, ומביא דוגמא לזה מביאור הרמב"ן בד"ן עדים זוממין עיי"ש.

ואולי אפשר לבאר בזה (כמ"ש בהערות וביאורים גליון שס"ח סי' כ"ו) עפ"י מ"ש בסי' ע"ז החיים אשל אברהם (ליוורנו תקמ"ג) במצוה רכ"ה וז"ל: וע"ד האמת חיוב גלות לרוצח בשגגה מפני שהוא נעשה **שליח למדת הדין** וזהו והאלקים אנה לידו פ"י מסרו בידו כלומר עשהו שליח להרגו .. ושילוחו לעיר מקלט היא תועלת גדולה לישראל שיצא זה מביניהם, וזהו שכתב ושמתי **לך** מקום לך לתועלתך שיצא זה מביניהם, וכל זינא בתר זיניה אזיל להגלות רוצח לעיר מקלטו ששם משולחי מדת הדין כמו שהם הלויים, אבל לא לעיר אחרת מערי ישראל כו' עיי"ש, ועי' בגם בסי' קהלת יעקב (ערך ערי מקלט) שהביא משל"ה פ' מסעי עדי"ז.

ועי' גם שפת אמת עה"ת פ' מסעי (תרנ"ד) וז"ל: נראה לבאר ענין הגלות של הרוצח, כיון שהרג נפש **נדבק בו כח המיתה** וחלק ממלאך הממית **ונעשה מזיק** ויכול להזיק ח"ו ולגרום מיתה, ולכן הושם לו מקום, וכן לשון הפסוק והאלקים אנה לידו שנדבק במדת הדין, ולכן קראו הכתוב רוצח הגם שהי' שוגג נדבק הרציחה בו, ולכן הכהן גדול שמביא חיים לעולם

יש בכחו לגבור ולעקור זו הרשימה שנדבק בו כו' עכ"ל, וראה גם לקו"ש דשבת זו סעי' ח' דהריגת נפש בשגגה מורה על שליטת היצר הרע, שהוא השטן והוא המלאך המות עיי"ש.

דלפי"ז יש מקום לבאר הטעם דכלפי שמיא גליא דאדם זה אין ביכולתו להביא ישועה והצלה כיון שהוא שליח למדת הדין, וכעין המבואר בקידושין עו"ב, שמי שהי' מוכתב בחיילות של בית דוד אי"צ לבדוק ביחוסם, כי היו זהירין לייחסם מכל מום, כדי שתהא זכותו וזכות אבותיו מסייעתן עיי"ש, ולפי"ז מובן דאדם כזה שנדבק בו מדת הדין כו' אין ביכולתו להציל.

ולפי"ז אולי יש לבאר גם הטעם (בדרך הרמז והדרוש) למה אמרה התורה דרוצח שיצא מעיר מקלטו אין לו דמים וכל אדם ההורגו פטור, דדין זה אינו משום גואל הדין אלא הוא דין מצ"ע (כמבואר בהליקוט בסעי' ג), וא"כ בשלמא בנוגע לגואל הדם מובן מצד כי יחס לבבו כו' אבל למה אין לו דמים לגבי כל אדם, ולפי הנ"ל אולי י"ל משום שהוא כעין **רודף** דכיון שיוצא יכול להזיק ולגרום מיתה בכל אדם. ולפי"ז אולי אפ"ל ג"כ הטעם דאינו יוצא כלל לשום מצוה כמו קרבן פסח שיש בו כרת וכו', ולכאורה לפי מה שנתבאר (בדרך הרמז וכו') משום שאינו יכול להציל, א"כ למה עכ"פ אינו יוצא בשביל עשה חמור, ונימא דעשה הקל נדחית מפני עשה החמור, (וכדחקשה באמבוהא דספרי פ' מסעי אות ו', ובתפארת ישראל ועוד), ולפי הנ"ל ניחא כיון דביציאתו אפשר לו לגרום כו' לשאר ישראל.

■ ■ ■

א ג ר ו ת ק ו ד ש

מלקות בחייבי מיתות בי"ד לא נפטרו ממיתתן

(ב) באגרות קודש חלק י"ח בע' תכב הקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א על פירוש של הצפעי"נ (על מסכת מכות דף צ"ח טור ג', והוא משו"ת צפעי"נ ווארשא סי' קל"ח אות ה') שהקשו לו ממ"ש במדרש תנחומא פ' במדבר על הפסוק אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי, דמבואר שם. דגם במיתת בי"ד אם שמעו מפי משה רבינו נפטרו במכות כמו חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן, וזה פלא דזה נאמר רק על חייבי כריתות ולא על מיתות בי"ד? ותירץ הצפעי"נ: אך באמת נראה דישראל בזמן שהיו במדבר מלבד אזהרה של דין תורה הוי עליהם חיוב דהמוותר על דברי נביא כו', והנה הם שמעו מן משה רבינו וא"כ על כל אזהרות של משה רבינו יש עליהם דין המוותר על דברי הנביא וחייב מיתה בידי שמים, ועל זה א"ל הקב"ה למשה דבזה מתכפר במלקות כו' עכ"ל. וכתב ע"ז כ"ק אדמו"ר שליט"א דצ"ע על פי זה: (א) המוותר על דברי הנביא אין בו מלקות (רמב"ם הל' סנהדרין פ"ט ה"ג). (ב) דין המוותר על דברי הנביא, הוא לאו דוקא במי ששמע ממנו בפירוש, כ"א על כל אלו שהנבואה שייכת להם, ואולי ס"ל שזהו דוקא בהשומעין ממנו, וראה מנחת חינוך מצוה תקט"ז ובהגהות הרי"ף פערלא שם, עכלה"ק.

ויש להעיר שזהו גם אחד מהתירוצים שתירץ בס' עבודת המלך הל' יסודי התורה פ"ט קושיית המנחת חינוך, דאינו חייב העובר על דברי הנביא אא"כ שמע מפי הנביא עצמו, אבל אם לא שמע הדברים מפי הנביא אף שהוא ג"כ בכלל הנבואה פטור ממיתה, ולפ"ז אין מקום לקושיית המנחת דלחייב על כל עשה ול"ת מיתה ביד"ש, דהרי אנחנו לא שמענו הדברים מפי משה עצמו ואין כאן חיוב מיתה ביד"ש אם לא לדורו של משה ששמעו מפיו עיי"ש, ובסי' מרגליות הים סנהדרין פט, א אות ט"ז הביא דבריו, ומביא רא"י לזה ג"כ מצפעי"נ זו שתירץ המדרש

תנחומא, דמבואר בזה כהעבודת המלך, וציין גם לצפעי"נ סוף חלק הפלאה נד,ב. וראה גם בספר מחזה עליון ע' קמ"ז, ובית שרגא ע' צ"ט, וראה גם בשוה"ג באגה"ק לקמן ע' תנ"ה.

ולקמן בע' תנ"ה שם בהמשך למכתב זה בשוה"ג כתב הגרמ"מ כשר לתרץ שאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א וז"ל: ומ"ש שמוותר על דברי נביא אין בו מלקות, הרי דייק לבסוף: דזה ר"ל המדרש ורק אז כן, כלומר אעפ"י שלדורות אין על המוותר על דברי הנביא מלקות אז ניתנה להם כפרה זו על מיתת ביד"ש עכ"ל הרמ"מ כשר. ועי' הקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א וזלה"ק: הנה באם נרצה לפרש דלתנחומא סברא מדילי' וחידוש - שאין לו כל יסוד באיזה מקום שהוא, הרי אז בטלה מלכתחילה קושיית השואל, ואין לחפש חידושים. כ"א לפרש התנחומא כפשוטו דסבירא ל' (שבדור המדבר?) חייבי מיתות/לוקים ומתכפרים עי"ז, ולדעתי - תמוה לפרש דהתנחומא יחדש מלקות בהמוותר על דברי נביא, היפך מעיקר הגיוני דלאו הבא מכלל עשה עשה עכלה"ק.

חייבי כריתות שלקו נפטרו מכריתות - אם זהו כשפטור ממלקות

ויש להעיר בזה, דהנה נחלקו הפוסקים במי שלא נתחייב מלקות מן הדין (כגון שעבר בלי עדים או בלי התראה) ובא מעצמו ללקות אם נפטר מכרת במלקות אלו, דהמהרל"ב"ח (בקונטרס הסמיכה) כתב שלא נפטר מכרת, שהרי אין עונשו במלקות כלל אלא בכרת ואין בידו כח להחליף עונש בעונש, וכן הוא שיטת רש"י במגילה ז,ב, ד"ה כל חייבי.

אבל מהר"י בירב שם חולק עליו וסב"ל דאפילו אינו מחוייב מלקות מן הדין אם יודה מעצמו ובא ללקות לוקה ונפטר מן הכרת, שאם לא כן לקתה מדת הדין, שזה שעובר בעדים והתראה נפטר מן הכרת, ואילו הבא ללקות מעצמו אינו נפטר, והביא רא"י לזה מתשובת הגאונים שהובאה בב"י סוף סי' קנ"ז בבד"ה, והמגיה במל"מ פ"ז מהל' סנהדרין פ"ז ה"ז כתב דאדרבה דזה שאמרינן דחייבי כריתות שלקו נפטרו מכריתותן היינו במי שחילל שבת בזדון בלא עדים שמתחייב כרת ופטור ממלקות, ורק בזה אם לקה נפטר מן הכרת, אבל האוכל חמץ

בפסח וכיו"ב שחייב מלקות וכת לא נפטר מהכרת ע"י המלקות (וראה בשו"ת חת"ס או"ח סי' קע"ה מה שהקשה עליו, ובספר חידושי הגר"ר בענגיס (ירושלים תשד"מ) סי' מ"ח ואכמ"ל).

ובס' המצוות על הרס"ג להרי"פ ח"ג בהפתיחה סי' ט"ז האריך מאד בשיטות אלו, ומביא ראיות לשיטת מהר"י בירב והמגיה במל"מ, דמלקות הפוטרת מן הכרת היינו דוקא מלקות שלא נתחייב בה מדינא משום עבירת לאו אלא שלקה משום הכרת עצמה **כדי לפטרו ממנה**, וא"כ אפילו בחייבי מיתות ביי"ד שלא התרו בהן, ואפילו בחייבי עשה שיש בהם כרת דליכא בהו לאו כלל נמי אמרינן משלקו נפטרו מידי כריתתן, וכדכיל תנא דמתניתין (מכות כג,א) וקתני **כל חייבי כריתות** שלקו נפטרו כו' ואדרבה חייבי כריתות שיש בהן לאו זימנין שאין המלקות פוטרותן מכריתתן דהיינו כשלא לקו אלא משום הלאו שעברו עליו בעדים ובהתראה אם לא שיחזרו וילקו ג"כ משום הכרת, ומביא רא"י לזה מסנהדרין מז,ב, דהרוגי מלכות דשלא בדין קא מיקטלי הויא להו כפרה, הרוגי ביי"ד כיון דבדין קא מיקטלי לא הויא להו כפרה עיי"ש, וזהו כנ"ל דכשלקה על הלאו שעבר דמדינא בר מלקות הוא לא מתכפר מן הכרת, אבל באופן דמדינא לא מתחייב ללקות מיפטר ידי כריתתו במלקות עיי"ש בארוכה, וראה אוצר מפרשי התלמוד שם.

ולפי"ז לכאורה אפ"ל דכל השקו"ט הנ"ל בכוונת הצפעי"נ הוא לפי שיטה הא' דבכדי להפטר ממיתה ביד"ש צריך **חיוב מלקות** מן הדין, וכפי שיטת רש"י, ועי"ז הקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א דהרי בהמוותר על דברי הנביא ליכא חיוב מלקות כלל כיון שהוא לאו הבא מכלל עשה, ומה שפירש הרמ"מ כשר שהוא חידוש מיוחד לדור ההוא שבמוותר על דברי הנביא יש דין מלקות בכדי להתכפר על מיתה ביד"ש, תמה עי"ז כ"ק אדמו"ר שליט"א דמנין לו להתנחומא חידוש כזו דבדור ההוא הי' דין מלקות על מוותר על דברי הנביא שאינו אלא לאו הבא מכלל עשה, וממה נפשך אם אפשר לומר חידוש כזו שוב לא קשה כלל קושיית השואל דהרי י"ל שבדור ההוא הי' ג"כ דין מלקות על **מיתה ביי"ד** בכדי להתכפר, ומהו קושייתו מעיקרא?

אבל לכאורה יש לפרש כוונת הצפע"נ דקאי לפי שיטה הבי' דאדרבה כל הפטור מידי כרת או מיתה ביד"ש עיי' מלקות הוא רק באופן שבאמת מדינא אין כאן שום חיוב מלקות כנ"ל, ובמילא י"ל דכיון דרק בדור ההוא הי' מיתה ביד"ש על חילול שבת מצד המוות על דברי הנביא (נוסף להעונש של התורה שחייב מיתה בי"ד) כיון שהם שמעו ממשע עצמו, במילא אפ"ל דרק עיי' קאי התנחומא דאם לקו מעצמם, כיון דאין כאן חיוב מלקות לכן נפטרו מידי מיתה ביד"ש, וכוונתו במ"ש "ורק אז כ"י היינו משום דרק אז שייך לומר דעל חילול שבת יש חיוב מיתה ביד"ש מצד המוות על דברי הנביא, (ואין כוונתו דרק אז הי' דין מלקות בכדי להתכפר).

פירוש אחר בכוונת התנחומא

אבל כיון דאתינן להכי, א"כ שוב יש לפרש כוונת התנחומא כפשוטו דקאי על כל הדורות ולא משום המוות על דברי הנביא, וכדפי' דבריו הר"פ שם (ומתנחומא זו גופא הביא ראי' לשיטת מהר"י בירב) דאמרינן התם: ילמדנו רבינו העובר על כריתות שבתורה במה הם מתכפרים ויוצאין ידי כריתתן, כך שנו רבותינו כל חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן וכו' וכן אתה מוצא על כל דבר ודבר שצוה הקב"ה את משה אזהרות ועונשין. כתיב בשבת זכור את יום השבת וגו' אזהרה ועונש מחלליה מות יומת באו למדבר ומצאו מקושש ולא הי' משה יודע באיזה מיתה הוא נהרג כו' אמר הקב"ה מות יומת האיש רגום אותו באבנים, מיד עמד משה בתפלה ואמר רבש"ע אם יחטא אדם מישראל כך הוא נסקל הרי הם מתכלים. עשה להם תקנה, א"ל ילקו ארבעים ויצאו ידי כריתתן כו' עיי"ש.

והנה הרי פשיטא דחייבי מיתות בי"ד בעדים ובהתראה אין להם שום תקנה כלל לפוטרים ממיתת בי"ד וזהו משפטן למות באחד מד' מיתות, ולא הי' משה מתאונן ומתרעם על זה דקבל עליו התראה אין לך מומר גדול מזה, כדאמרינן בחולין מא,א, ועכצ"ל דהתנחומא אזיל אליבא דמ"ד דמקושש נהרג בלא התראה משום שצריך שיודיעוהו באיזה מיתה הוא נהרג והם לא ידעו אז עדיין מה היא מיתתו, ומדינא לאו בר קטלא הוא, אלא דהוראת שעה היתה להרגו כמבואר בסנהדרין פ,ב וא"כ לדורות

בכיו"ב אין דינו למות מיתת בי"ד, אלא דמשה הי' סבור תחילה שכן יהי' נוהג גם לדורות ולזה הי' מתאונן בתפלתו אי"כ הוא נסקל אי"כ הם מתכלים, שהרי אפשר שאינו רשע כ"כ ואם היו מתרים בו כראוי אפשר שהי' חוזר בו, ועי"ז חשיב הקב"ה דאין זה נוהג לדורות, אלא דלדורות כל כיו"ב יש לו תקנה עי"י מלקות ויוצא ידי כריתתו, וזהו כוונת התנחומא דרק באופן דליכא חיוב מיתת בי"ד בפועל כיון שלא הי' התראה, וגם אין כאן חיוב מלקות כיון שהוא לאו הניתן למיתת בי"ד, אלא דכיון דלקה מצד הכרת ה"ה נפטר מידי כרת עיי"ש בארוכה, ועי"י גם בס' כלי חמדה פ' שלח ע' 139 שתירץ כן התנחומא וכהרי"פ, ולפי"ז אי"ש התנחומא בפשטות דקאי על עונש של התורה ולא משום המוות על דברי הנביא, ולפי זה אי"ש יותר לשון התנחומא דאמר הקב"ה למשה "ילקו ארבעים ויצאו מידי כריתתו", דלפי הצפעי"נ דקאי משום מוות על דברי הנביא הי' צ"ל "מיתה בידי שמים", ואולי אפי"ל דלא רצה הצפעי"נ לומר דקאי למי"ד דהוראת שעה היתה אלא דבאמת הי' כאן התראה גמורה וכדעת רבנן.

ובכללות השייכות דדין זה דחייבי כריתות שלקו כו' לפסוק זה דאל תכריתו, ראה בס' פנים יפות שם, ובס' פנים מסבירות, ובס' אמרי שפר להג"ר שלמה קלוגר, ובמהרי"ל דיסקין על התורה שם, וכן בס' הר צבי שם, וראה גם בילקוט שם שהובא חלק מהתנחומא.

ציונים והערות לאג"ק חח"י

הרב דוד גולדשטיין
 ~ ברוקלין נ.י. ~

הנני רושם אי איזו הערות לכרך החדש של אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א - כרך ח"י:

א. עי' לה - ע"ד הדלקת נרות של ש"ק ויו"ט ע"י בנות קודם הנישואין - פלא קצת שלא ציין המו"ל ע"ד הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א זה ט"ו שנים, המפורסמת בשם מבצע נש"ק.

שנה ועיבורה

ב. עי' פ' "והרי נמצאים אנו בשנה תמימה שנה ועבורה, ובפרט ע"פ המפורש בפירוש המשניות להרמב"ם ערכין ט, ג. אף שלע"ע לא מצאתי לו חבר".

ובהערות המו"ל שם: המפורש בפירוש המשניות להרמב"ם: רבי אומר כי מה שנאמר בתורה שנה תמימה היא שנת חמה שהיא שס"ה יום כו'.

ומובן שלא ללשון זו שבפירוש המשניות הכוונה, שהרי אין זו אלא לשון הש"ס בערכין על המשנה שם (לא, ב) וז"ל הגמ': ת"ר שנה תמימה רבי אומר מונה שלש מאות וששים וחמשה ימים כמנין ימות החמה - ואין צריכים "חבר" יותר מזה . . וגם בתוכן הענין תמוה, מה ענין שנת חמה לכאן?!

אלא כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א היא למ"ש הרמב"ם שם, שגם לדעת רבי "אם היתה מעוברת נותנין לו חדש העבור ואע"פ שימי השנה המעוברת ש"פ ואחד" [בתרגום קאפח "ואחדים"]. וזהו שלא כפרש"י במשנה שם, שלדעת רבי "בין בשנה פשוטה בין בשנה מעוברת נותנין לו שנה לבנה וימים שיתרים בשנת חמה על שנת לבנה י"א יום שמחם אנו מעברים את השנה" (ולהעיר מרש"י פ' נח ח, יד שמשמע שמפרש ש"שנה תמימה" היינו "שנת חמה"), משא"כ לדעת הרמב"ם שזה אמור רק בשנה פשוטה משא"כ בשנה מעוברת גם לרבי נותנין לו כל חדש העיבור. וזהו שכי' באגרות זו "ובפרט ע"פ המפורש בפירוש המשניות כו'", שלדעתו גם רבי ס"ל ד"שנה ועיבורה" כולל (בשנה מעוברת) כל חודש העיבור, כדעת רבנן במשנה שם "תמימה להביא את חודש העיבור".

אלא שלכאורה עדיין צע"ק, שנקט בהאגרת לשון "שנה ועיבורה", שהיא לשונו של רבי במשנה שם, שלפרש"י פירושה

לא חודש העיבור אלא י"א יום שיתירה שנת חמה על שנת לבנה, וגם להרמב"ם זהו פירושה לכאורה (כתחילת לשונו בפיח"מ שם שקאי על שנת חמה), אלא שס"ל שבשנה מעוברת נותנין לו כל חודש העיבור.

ג. עי קמב שו"ה הילדים וקטע שלאח"ז ד"ה מצריכים - לכאורה יש כאן אי דיוק באופן ההעתקה, שהרי נראה לעין שהקטע "מצריכים לזה לחוות דעת הנמצאים על אתר" הוא סיום המשפט האחרון של קטע שלפניו "ועי"פ האמור מובן שבדיוק איך לחלק הזמן בין עניני הצבור ועבודה הפרטית". ואולי סיום הקטע צ"ל אחרי תיבת "הילדים", ואח"כ צ"ל התחלת קטע חדש "ועי"פ האמור כו"י (ו"מצריכים" המשך לקטע שלפניו). ועכ"פ הי צ"ל נקודה או פסיק אחרי תיבת "הילדים".

ד. עי קנב "וידועה השיחה . . . נדפסה בספר תורת שלום" - הו"ל לציין זמן אמירת השיחה והעמוד בהספר [שמח"ת תרס"ז - תוי"ש עי 75 ואילך].

ה. עי קס "תורת חסידים הראשונים" אודות סדר בתורה ומצות פו"ר - היא בשיחת כ"ק אדמו"ר הרי"צ לקו"ד ח"ד תשמו, א. וראה סי' השיחות ה'תשי"א עי 45 ואילך (וההוספה שם מאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע). ויש לעיין המקור, למי"ש בהאגרת שם שי"א זה בשם רבינו הזקן. ולהעיר שכל הסיפורים והפתגמים שבספר לשמע און (שנדפס זה עתה מחדש), נכתבו תחילה במכתבים שכתב המחבר לכ"ק אדמו"ר שליט"א, כידוע.

ו. עי רכ "ויה"ר אשר עוד רבות בשנים יוסיף חיילים לאורייתא הלכה למעשה, שזוהי הבחינה לתורת אמת לאמיתו, וכמובן ממאמר רז"ל (עירובין ג, ב) אלו ואלו דא"ח, הלכה כמותו מפני שנאמר והו"י עמו (סנה' קו, ב), וכמובן ג"כ ממאמר רז"ל דאין למדין הלכה (ב"ב קנו, ב). ע"כ.

העיר לי חכם אי שכנראה נפלה כאן טה"ד בהמ"מ דלעיל, וצריך לתקנם כדלקמן האי "עירובין יג, ב". הבי' "סנהדרין צג, ב". הגי' "ב"ב קל, ב".

ולסיום - יש להמליץ על המו"ל, ע"ד לשון חז"ל, דכד עסיק בחד מסכתא (פרק הבונה) אל תשאלו במסכתא אחריתי (פרק הכותב)...

הערות וצינונים באגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק ח"י

הח' שמואל נמירובסקי
≈ תות"ל 770 ≈

1) בהמשך למ"ש בגליון ה"חמש מאות וחמישים", עמוד 20, בענין יפה שעה אחת וכו' שמבואר בהמשך "וככה הגדול", שתשובה ומעשי"ט גורמים נח"ר להשי"ת, וחיי עוה"ב הם הגורמים נח"ר להאדם" (והוא בפרק יב, עמוד טו).

יש להוסיף, שבד"ה: "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם גו"י" דשנת תשל"א, בסופו, מובא גם עד"ז, (נדפס בספר המאמרים מלוקט חלק א', עמוד קכה), וזלה"ק:

"...שהתענוג דלעתיד הוא (בכללות) נח"ר דהנברא והתענוג דתשובה ומעשי"ט בעוה"ז הוא (בכללות) נח"ר דהבורא, נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

ועיין ג"כ בד"ה שלום רב וגו' ממוצש"ק וישב, היתשל"ח אות ח', (נדפס בספר המאמרים מלוקט, חלק ב' עמוד רד-ה).

2) בהנ"ל, אגרת ויתקכו, מכ"ה תשרי, תשי"ט. עמוד כד באמצעו, מובא:

"און דאס זאל זיין ווי האט זיך גערעדט אין די מאמרים, בריבוי השמחה, וואס אויף דעם כפל הלשון, בשמחה ובטוב לבב".

והנה אגרת הנ"ל היא מסוף חודש תשרי, ומהלשון "מאמרים" (לשון רבים), מוכח שמדובר אודות המאמרים במשך חודש תשרי.

ובהבא להלן נצטט קטעים מהמאמרים.

א. בד"ה תקעו דש"פ נצבים כ"ח אלול היתשח"י (בסה"מ תשי"ז-י"ט, הוצאת כ"ג אלול, תשמ"ח עמוד 514), מובא: "והנה בענין העבודה דכל השנה כתיב: "עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב", שהעבודה צריכה להיות בשמחה. . והיינו שראשית העבודה הוא לעשות את עצמו כלי ריקן, והוא ע"י השמחה דוקא".

ב. בד"ה "שיר המעלות ממעמקים", מיום ב' דר"ה, היתשי"ט, בהנ"ל עמוד 525, מובא:

"...והוא התכללות הג' קווין שעליהם העולם עומד, והתכללות זו נעשה ע"י שמחה של מצוה. . כ"א צריך להיות העבודה בשמחה דוקא כמ"ש "עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב, והיינו שהשמחה היא עיקר בעבודה. **והלשון בשמחה ובטוב לבב מורה על ריבוי השמחה**" (הדגשת המעתיק).

ג. בד"ה "כנשר יעיר קינו" מש"פ האזינו י"ג תשרי היתשי"ט, בהנ"ל עמוד 540, מובא:

"...אשר תכלית שלימות העבודה היא דוקא כאשר קיום המצוות היא בשמחה ובטוב לבב שהוא ריבוי השמחה, וכאשר חסר ריבוי השמחה הרי עז"נ לא עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב".

ד. בד"ה "חסידים ואנשי מעשה", מיום ב' דחג הסוכות היתשי"ט, בהנ"ל עמוד 545 ואילך, מובא:

"...והעבודה בסוכות היא עבודה בשמחה גדולה, וא"כ א"מ מה שייך אז ענין התשובה, ומוכרח לומר מזה אשר תשובה זו שייכת לשמחה דוקא".

ובסוף עמוד הנ"ל בסופו ממשיך "דזהו אמיתי ענין התשובה. ולכן תשובה זו היא בשמחה גדולה, דמאחר שמגיע בהעצמות שהוא בלי הגבלות לזאת גם השמחה היא שמחה גדולה בלי גבול".

ובסיום המאמר בעמוד 550 בסופו, "...ומצד זה הוא גודל השמחה, ושמחה זו שבתשובה נמשכת גם בהכוחות פנימיים אשר כל עניני עבודתו בהג' קווין הם בשמחה ובטוב לבב, שזהו שלימות העבודה כאשר היא בריבוי השמחה, ומזה נמשך גם בגשמיות אשר גם כל עניניו הגשמיים הם בשמחה ובטוב לבב..."

ה. וראה ג"כ בסוף ד"ה "ושאבתם מים בששון", משבת חול המועד סוכות, ה'תשי"ט, בסופו, בהנ"ל עמוד 556, שמובא:

"...שהעבודה אז הוא בשמחה גדולה, דשמחה זו נמשכת אח"כ בעבודה בכל הג' קווין דתורה עבודה וגמ"ח, ושמחה פורצת כל הגדרים העלמות והסתרים שנעשה הרחבה בכל עניני עבודת השם, ועי"ז נעשה הרחבה גם בגשמיות".

ולקמן נצטט כמה קטעים מכרך זה גופא.

1. בעמוד יא, מובא:

"...ומדברי הרמב"ם סוף הלכות לולב, מובן שאפילו עניני תשובה צ"ל דוקא בשמחה ובטוב לבב, וכפי שכתוב שם, אחת מנקודות חשובות של עבודת השם, ולא סתם ענין של הידור, כי אם בלשון הרמב"ם "עבודה גדולה"..."

2. בעמוד מד, בסופו מובא:

"...ולא עוד אלא שתהי' השמחה בריבוי והטוב בריבוי וככפל לשון הכתוב בשמחה ובטוב לבב".

3. בעמוד מה, בסופו מובא:

"...ושמחה וטוב לבב וכדיוק רבותינו נשיאינו אשר כפל הלשון מורה על ריבוי השמחה, ויעויין ג"כ אסתר רבה בסופו".

(עיין ד"ה ויהיו חיי-שרה גוי' תשמ"א, נדפס בספר המאמרים מלוקט חלק ב', עמוד קמז, ובהנסמן בהערות שם ובמאמרי אדמו"ר האמצעי נביאים-כתובים, שיצא לאור לאחרונה, ד"ה ויספו ענוים בה' שמחה, עמוד ז"ך, ובהנסמן שם).

(3 בהנ"ל, בעמוד לא, מבואר באריכות אודות הירושלמי בברכות, בענין עכו"ם המברך לישראל וכו', ומסיים:

"ולכן נראה לי לומר [וכן נתבאר בהתוועדות דשבת בראשית הוא שבת מברכין], דברכתו של האדם איזה שיהי מוגבלת היא, משא"כ לשאומרים כבר מלתך אמורה, הנה באה הברכה ממקור הברכות".

נדפס בשיחות קודש ה'תשי"ט, (הוצאת י"ב תמוז ה'תשמ"ה), עמוד ע' וז"ל:

"...מ"מ דאס איז דאך מערניט ווי זיין ברכה, משא"כ ברכתך אמורה, דאס איז ברכת הקב"ה, און דאס איז העכער".

(4 בהנ"ל, עמוד לד, מובא פתגם הידוע של כ"ק אדמו"ר הזקן, שצריכים לחיות עם הזמן (מידארף לעבען מיט דער צייט) הכוונה בחיות פרשת השבוע (נדפס בקונטרס ביקור שיקאגא, קו' מ"ו).

ולשולי הגליון ד"ה "פתגם הידוע" צריך להוסיף אגרות ויתקמא, ויתקמא.

"קונטרס ביקור שיקאגא", נדפס שם בעמוד 7 טור ב', עד סוף שיחה א' בעמוד 8 קרוב לסוף טור הב'. (ולאח"ז נדפס ג"כ בספר השיחות ה'תש"ב, עמוד 29 קרוב לסיום טור הב', עד עמוד 31 בטור הא').

5) בהנ"ל, עמוד לז, מובא:

"...וע"ד המסופר ברשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפסת בהערות לתניא בנוגע ללימוד התניא, והחומש, שהגדול שבגדולים והקטן שבקטנים משתוים בזה שלכל אחד יש חלק בהם".

- הוא ברשימה ט' אות ט"ו, עמוד קכ"ו, בהנ"ל. (ולאח"ז נדפס ג"כ באגרות קודש אדמו"ר מוהרריי"ץ נ"ע, חלק ד', עמוד רסז בסופו).

6) בהנ"ל, בסוף עמוד לט, מובא:

"...וכמ"ש מאויבי תחכמני וכמ"ש במכתבי לאנ"ש ובטח נתקבל וקרא גם הוא אותו".

בשולי הגליון לא נסמן לאיזה מכתב הכוונה ולע"ע איני יודע הכוונה, ובקשתי שטוחה לכל מי שיודע הכוונה, שיואיל בטובו לפרסמו בקובצים לזכות את הרבים, ובתודה מראש.

7) בהנ"ל, עמוד מג, מדובר אודות השתתפות מקופות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע וכו', מארז"ל כל הנוטל פרוטה וכו', ויש לציין ג"כ בחלק זו, עמוד יא, כנ"ל.

8) בהנ"ל, עמוד מח, מובא: "...ונקודה זו שמשה ג"כ תוכן מכתבי כללי לר"ה העבר שהעתקו מוסגר פה, שבטח יעניין את כתי"ר שי".

ויש לציין לחלק י"ז, אגרת ויתצט (כנסמן בעמוד ה'), בשולי הגליון).

9) בהנ"ל, עמוד נב, מובא:

"...אלא שזהו בבחי' שינה אצלם, וכמבואר ענין שינה בתורת החסידות - שאדם הישן הרי הוא שלם בכל הכוחות, ואברים שלו, ורק שחסרה הפעולה בפועל".

- ואתחנן - נחמו - י"ב מנחם אב - שנת החמשים 19

הנה במאמר ד"ה "בלילה ההוא נדה שנת המלך", מפורים ה'תשד"מ, (נדפס בספר המאמרים מלוקט חלק ב', עמוד רסה ואילך), באות ב', עמוד רסו, מובא:

"...והנה החילוק בין ער לישן באדם התחתון אינו נוגע לעצם מציאותו, שהרי גם בעת השינה מציאותו היא בשלימות. שבעת השינה ישנם כל אבריו וגידיו (וגם החיות שבהם), וישנם אז כל כחות הנפש, ופועלים פעולתם".

עין בד"ה "אני ישנה" תרנ"א בארוכה - ספר המאמרים תרנ"א עמוד צד ואילך. וראה ג"כ במקומות שנסמנו בתחילת הספר במפתח שם. מאמר ד"ה פדה בשלום די"ט כסלו תשי"ג ומאמרי ד"ה בלילה ההוא דפורים תשי"כ ותשכ"ח.

(10) בהני"ל, עמוד סא בסופו, מובא:

"מוסג"פ העתק מכתבי כללי לרה"ש, שגם בו נגעתי בנקודה הני"ל".

נסמן לעיל בהערה מספר 8.

(11) בהני"ל, עמוד סה בסופו, מובא:

"...וע"פ תורת רבנו הזקן (שמח"ת תק"מ) - (ששמעונה מכ"ק מו"ח אדמו"ר, מאמרי ש"ת תרצ"ט) - מיוסד על מאמר הזהר (ח"ג דני"ב ע"ב) עץ חיים היא למחזיקים . . אי"ת מאושר אלא מראשו, . . וכמעלת הרגל המקים את הראש דוקא".

- נדפס בספר המאמרים תרצ"ט עמוד 68 בתחילת המאמר. (ד.א. להעיר שבאג"ק שם כתוב: "ח"ג דני"ב ע"ב", ואילו בסה"מ הני"ל שם, כתוב: "ח"ג דני"ג ע"ב", ולכי צריכים לתקן באי מהמקומות הני"ל).

(12) בהני"ל, בסוף עמוד 10, והמשכו בריש עמוד סז, מובא:

"ובפרט שהרי ידוע פסק דין ביי"ד של מעלה, אשר בגלל המסי"נ (של רבנו הזקן) על תורת החסידות, פסקו ביי"ד של מעלה, אשר בכל ענין של תורה יראת שמים ומדות טובות תהי' יד מקושריו והולכי בעקבותיו על העליונה".

- (נדפס בספר קיצורים והערות לתניא ע' קכ"ב), רשימה ג' אות ח' בסופו.

ולאח"ז נדפס ג"כ באגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע חלק ד' עמוד רסד בסופו, והמשכו בריש עמוד רסה.

■ ■ ■

ש י ח ו ת

ספירת העומר - עלי' מדרגא לדרגא

הת' שניאור זלמן פבזנר
≈ תלמיד בישיבה ≈

במשיחת ש"פ תזו"מ ש.ז. ס"ג (ובהערות שם) וכן בכמה שיחות לאח"ז ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהעבודה דספה"ע היא באופן שכל יום מתוסף באופן של דילוג וקפיצה לגבי היום הקודם (ע"ד הדילוג דפסח). אבל אעפ"כ ההישגים דהימים הקודמים נשארים ולכן הספירה היא שני ימים שלשה ימים ולא יום אחד יום שני וכיו"ב.

ולכאורה צריך להבין שהרי כאשר מדלגים לדרגא שבאי"ע לדרגא הקודמת הרי הדרגא הקודמת בטילה וכמבואר בכ"מ שכאשר יש שייכות לדרגא הקודמת לא נקרא חליכה אמיתית אלא עמידה וכן מבואר בד"ה זה היום, שובה ישראל תרס"ו שבעליות מדרגא לדרגא שא' באי"ע לשני הרי זה דוקא בביטול ושכחה של הדרגא הקודמת וז"ל בעמוד י"ב: "דדוקא כאשר יהי' בבחי' ביטול במציאות לגמרי מכל וכל ממדרגה התחתונה עד שישכח לגמרי בחי' העונג ההוא והי' כלא הי' ממש אז יוכל לבוא ולעלות

למדריגת העונג האלקי העליון ממנו הרבה כו"י. וא"כ איך בהעבודה דספה"ע ישנם שני הפכים (א) נשארים ההישגים דימים הקודמים (ב) עלי' ודילוג לדרגא שבא"ע. (הי' לכאורה אפ"ל שהכוונה היא שביום הראשון עדי"מ הי' מדת חסד שבחסד וביום השני דלג לגבורה שבחסד אז אין הכוונה שחסד שבחסד התבטל אלא שהתוקף והחיות שבגבורה שבחסד (כפי שהאדם התעלה בדרגתו ביום שלאח"ז) יהי' ג"כ בחסד שבחסד אלא שפירוש זה דחוק כי זה ודאי שמדה א' לא שולל מדה ב' ואם האדם התעלה לדרגא נעלית יותר יחסר אצלו? והאם ע"ז צריך כ"כ אריכות בשיחה? אלא ודאי שהכוונה היא שחסד שבחסד כפי שהאדם הגיע אל זה ביום הראשון גם לאחריו שהאדם התעלה לדרגא נעלית לא מתבטל וע"ז צריך ביאור כנ"ל).

ובנוגע לעבודה דיראה (גבורה) אפ"ל ע"פ הידוע (קונטרס ר"ח אלול מ"ט) שכל דרגות שביראה קשורים זב"ז אבל בנוגע לשאר עבודות לכאורה צ"ב.

ואולי אפ"ל ע"פ המבואר בהמשך תרס"ו עמוד י"ב הנ"ל שכ"ז שצריך להיות ביטול וכיו"ב זה רק באור שבהארה יש חילוקי דרגות אבל לא בעצמות וז"ל "וכידוע דלעתיד לא יהי' בחי עליות וירידות לפי שיהי' בחי תענוג העצמי ממש ובבחי עצמות אינו שייך מדריג' כו"י ועדי"ז בעצם הנפש כמו שמבאר בהמשך הנ"ל ד"ה לולב וערבה ס"ו עמוד כ"ה "דהנה ידוע דכל עצם בלתי מתחלק ובלתי מתפשט כמו שהוא בעצמותו כו' ולכן עצם הנפש אינו מתפשט ואינו מתחלק בהכחות פרטים שלו וכאשר יש איזה המשכה מעצם הנפש ה"ה נמשך ומאיר כמו שהוא בעצמותו בכל הכחות פרטים בשוה וכמו בהתגלות בחי' יחידה שבנפש בעת השמחה כמו בשמחת נשואין בנו יחידו וכח"ג שמתגלה אז בחי' יחידה שבנפש (ובהמשך מביא שכמו"כ הוא בתשובה אמיתית).

ועפ"ז י"ל שעדי"ז הוא בעבודה דספה"ע כמבואר בהערה 30 בשיחה הנ"ל "וי"ל שלטהרנו ולקדשנו" (בהמשך. ולאחרי התיקון דנר"ן) קשור עם הגילוי דחי' יחידה" דכאשר ישנו הגילוי דיחידה הר"ז בכל הכחות בשוה ואפ"ל דכיון שגם ביום הראשון אומרים זה א"כ גם ביום הראשון ישנו הקשר דחסד שבחסד עם

בחי' יחידה ולכן גם כאשר נמצא במדה נעלית יותר אי"צ להתבטל מדרגא הקודמת כי מצד הגילוי דעצם הנפש צ"ל כל הבחינות ומדרגות גם אהבה מוגבלת גם אהבה בלי"ג כידוע שמצד העצם אין חילוק בין גבול לבלי"ג, אלא שלכאורה זה גופא צ"ב כיון שביום הראשון ישנו התוקף דבחי' יחידה אי"כ מה שייך לקבל תוקף יותר?

ואולי אפ"ל ע"פ המבואר בד"ה ואשה אחת תשמ"ו (קונטרס כי חשון ש"ז) שישנו עבודת קיום התומ"צ גם בלי אהבה ויראה מצד עצם הנפש שזהו מ"ש בתניא פכ"ה שקיום התורה ומצותי' תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה' הוא מצד עצם הנשמה [וע"ש בהערה 31 שישנו מס"נ בפועל שאז מתגלית היחידה שבו אבל כל זמן שלא בא לידי מס"נ בפועל ורק זוכר ... הנה זה שעומד נגד יצרו הוא שרוצה לעמוד נגד יצרו וא"כ נמצא שלא מתגלית בחי' היחידה וכך ממשיך בהמשך המאמר שם שקאי על בחי' חי' ועיין לקמן], ועי"ז את ובניך תחיי בנותרי' שישפיע .. ג"כ על המידות כמבואר בהמשך המאמר ועפ"ז נמצא דגם כאשר יש עבודה שמצד עצם הנשמה אין מוכרח שיחדור מיד בכל התוקף במידות אלא בתחלה יש מצב שרק במעשה בפועל בלי אהבה ויראה וכיון שהעבודה דספה"ע היא במידות אי"כ ודאי ששייך עלי' מדרגא לדרגא ועד באי"ע מצד הכחות הגלויים דהבנה והשגה שמשפיעים על המידות ג"כ ואעפ"כ אין צריך להתבטל מדרגא הקודמת שהרי חדור בו שצריך להיות כל הכחות מצד הגילוי דעצם הנפש עד"מ אם אוהב את ה' באופן שמרגיש מציאותו ואח"כ מתעלה לזה שאוהב ה' ורוצה להדבק בו ולא שמרגיש כ"כ מציאותו אבל דרגת ה"גבולי' שהי' לו באהבה הקודמת נשארת כי מצד עצם הנפש צריך להיות גם שלימות גבול וגם שלימות בלי"ג. שלכן צריך להתבונן בדרגא נעלית יותר לעורר אהבה נעלית יותר.

ויוצא מכל הנ"ל דמצד היחידה צ"ל לא רק אהבה ויראה אלא כל הדרגות שבאהבה כלומר שמצד עצם הנשמה מצי"ע לא מורגש מציאותו אבל צריך להיות בכ"ז שיהי' שלימות גם דאהבה מוגבלת.

ויש להביא רא"י לזה מקונטרס שבת תשובה - מוצאי יוהכ"פ ש.ז. (ס"ו-ז) שמצד עצם הנפש צ"ל א) שבכל הכוחות פרטים יהי שלימות תיקון פגמים שאז כוחות הנפש הם באופן דהעלאה; ב) וגם העבודה דתומ"צ שלאחרי התשובה שאז כוחות הנפש הם למטה במקומם ולכאורה הכונה שהם למטה הכונה שלא מאיר הבלי"ג שבהם ואעפ"כ חדורים בנתינת כח של בחי' יחידה שכל ענינם הוא למלא כוונת העצמות ועפ"ז י"ל שלא צריכים להגיע לביאור הנ"ל שעלי זה רק שעצם הנפש לא חודר במידות גם אחרי שחודר מ"מ כיון שהשלימות היא עבודה שהמידות יתעוררו ע"י השגות שכליים וכיו"ב וגם עצם הדבר שישנו מציאות כזו זה גופא שיש עלי באהבה שכתוצאה מהתבוננות זה גופא נקרא עלי באי"ע באהבה שנמשכת משכל אע"פ שכבר יש אהבה כמו שהיא מצד בחי' יחידה למעלה **מטעם ודעת** אלא של"צ להתבטל מהדרגה הקודמת כי צ"ל כל הפרטים.

ועיין בהוספות לשיחת ש"פ שלח ש"ז (באידיש) בקטע הב' שתכלית השלימות הוא שיהי' ההפסק רק של העמוד שבין עולם לעולם כ"א שתכלית השלימות שישאר הדרגה הקודמת.

ח ס י ד ו ת

מס"נ מעצם הנשמה

הת' יוסף ישעי' ברוך
≈ תלמיד בישיבה ≈

בגליון ש"פ חקת (לה תקמג) העיר הרב י.ג. במש"כ בתניא פ"ח וי"ט שכח המס"נ הוא מעצם הנשמה דוקא שלמעי' מכח השכל וכו', וכן מבואר בכ"מ ששכל אינו מחייב מס"נ, וצ"ב - דהרי ע"פ שכל ג"כ מובן שכדאי לאבד חיי שעה שבעוה"ז בכדי שלא יהי' נפרד ח"ו מאלקות? ות"י, שמכיון ששכל הוא מציאות אי"א לבוא על ידו לבלתי מציאות, ורק שהמס"נ שמצד עצם הנשמה

יכול להתלבש בטעם שמצד השכל, אבל אי"ז נגבל בטעם וכו', עי"ש.

[ולהעיר - בכלל - שמטרת המסי"נ הוא שיחזור גם בשכל ובכל הכוחות - ראה לקו"ש ח"ח ע' 5 ג' האופנים במסי"נ 1] נקודת היחדות מצ"ע שאינו שייך לכוחותיו הפנימיים; 2) שחודר גם בכוחות פנימיים אלא שנרגש שהרי"ז מצד כח שלמע' מהשכל; 3) תכלית המסי"נ שחודר בשכלו - עד שנהי' מציאות וענין שלה וכו'. וראה ג"כ בלקו"ש ח"יא ע' 166. חכ"ב ע' 139. חכ"ד ע' 250. ועוד - שהתכלית דמסי"נ הוא שיחזור (ויפעול) בכל כוחותיו, ואכ"מ].

ולכא' צ"ל, דאף ששייך מסי"נ גם מצד השכל, מ"מ, **אמיתית** ענין המסי"נ (ושלימות המסי"נ) הוא כשהוא בא למעלה מהשכל, דמסי"נ שבא מצד "חשבון" מסוים אינו מסירת **עצמו** כי הרי"ז בנוי עפ"י חשבון **שלו**. באו"א קצת: **דבפועל** - המסי"נ דישראל (משא"כ באוה"ע) בא מצד העצם שלמע' מהשכל שאינו **יכול** להיות נפרד מאלקות [מסי"נ דיחידה, ולמטה מזה - שאינו **רוצה** להיפרד מאלקות - מצד ח"י, ואכ"מ] אף ששייך שיהי' מצד השכל. ומפורש הדבר - ששייך מסי"נ מצד שכל - בכ"מ, וראה בשיחות ש"פ נצו"י כ"ג אלול תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 706) וז"ל: "יש מסי"נ באופן... שמבין בשכלו שבשביל הקב"ה צ" למסור נפשו, (ונוסף לכך -) ומה"ט -) ה"ה **מרגיש** שמוסר אי"ע להקב"ה, עי"ש. ובהערה 31 שם: וע"ד מ"ש בפרשתנו... לאהבה את ה' אלקיך גוי' כי הוא חייך - "אהבה שעפ"י טעם וכו' עכ"ל (וצע"ק, דבתו"א (צט"ב) משמע להיפך ש... בחי' מסי"נ נמשך מחמת אהבה המסותרת שהיא למע' מן הדעת, ולכן לא נזכר בתורה טעם על מסי"נ, רק על אהבה נאמר טעם כמ"ש לאהבה את ה"ה כי הוא חייך, ואי"ז טעם על מסי"נ, כיון שהטעם הוא כי הוא חייך, והרי מסי"נ הוא להשליך חיוו מנגד, עכ"ל. וכ"כ בלקו"ת (דג) בבי' ע"פ ולא תשבית. וצ"ל - כנ"ל - דאה"נ ששייך מסי"נ מצד שכל (כי הוא חייך) אבל אמיתית ושלימות המסי"נ (מסי"נ דיהודי) הוא מצד למע' מהשכל, דמצד מסי"נ אמיתי - מסירת עצמו "להשליך חיוו מנגד" ל"ש גם "חשבון" ד"כ"י הוא חייך" כיון שאי"ז מסירת עצמו, וכנ"ל).

וכן מתבאר בלקוי"ש ח"כ ע' 76 והלאה, דמכיון שאמיתית ענין המס"נ הוא ביטול המציאות, לכן כשמוסר נפשו עפ"י שכל וחשבון אי"ז מס"נ אמיתי, מכיון שחשבוננו הוא שע"י מסירת נפשו יתוסף במציאותו, ומס"נ מסוג זה שייך גם באוה"ע. ואמיתית ענין המס"נ - שישנה רק בישראל - הוא מסירה ונתינה לאלקות מבלי כל חשבון. ושם - שאאע"ה פתח הצינור למס"נ הנ"ל והוריש כן לכל ישראל אחריו, שמה"ט כשיהודי מוסר נפשו להקב"ה, אפי' באופן שבחיצוניות ניתן לחשוב שהרי"ז מצד חשבון, הרי באמת (אינו מס"נ עפ"י חשבון כ"א) הוא מס"נ ממש למע' מכל חשבון, עיי"ש.

ולהעיר ג"כ ממשי"כ בסה"מ תשי"ט ע' 121 בהערה (נדפס גם בלקוי"ש ח"יב ע' 212 ואילך) דמס"נ שהוא פרט ממצות אחרות (עיי"ש הדוגמא לכך) הוא **בכללות** עפ"י טו"ד ולכן הרי"ז שייך גם באוה"ע (לכמה דיעות) ומס"נ בתור מצוה בפ"ע, הוא למע' מטו"ד מעצם הנפש, ולכן אינו שייך כ"א בישראל (לכו"ע, וכ"כ ג"כ בלקוי"ש ח"ט ע' 11 שמס"נ שבתור מצוה בפ"ע הוא מצד יחידה, ולכן אי"ז שייך באוה"ע. ומכ"ז מוכח ג"כ, דשייך מס"נ שעפ"י שכל, אלא שאי"ז שלימות ואמיתית ענין המס"נ (וי"ל שאינו גם קיום **מצות** מס"נ - עכ"פ מס"נ בתור מצוה בפ"ע -) כי **אמיתית** מס"נ הוא למע' מכל חשבון - ביטול בתכלית. [וראה בקונטרס ג' תמוז ש.ז. הערה 28 דנוסף לזה שאמיתית ענין המס"נ הוא מצד הביטול, עוד זאת: שע"י הביטול מתוסף גם **בהפועל** דמס"נ, ואכ"מ].

≈ ≈ ≈

בירור הניצוצות

בסה"מ מלוקט ח"ג ע' קכא י"שבכל יום ויום מבררים עוד ועוד ניצוצות ועוד ניצוצות, ועי"ז מתקרבים יותר לביאת המשיח. ובהערה 19 שם: ואף שבכל יום מיתוסף גם ענינים בלתי רצויים - הרי ענינים אלו הם מתבטלים ע"י יסורים רח"ל, או ע"י תשובה, ובפרט ע"י תשובה מאהבה שעל ידה נעשים זדונות כזכיות (יומא פו,א), משא"כ הענינים דתומ"צ המיתוספים בכל

יום - הם נצחים (תניא פכ"ה (לב,א)). - וראה לקו"ש ח"א ע' 247. עכ"ל שם.

וצ"ע - דהרי גם הענינים דתומ"צ המיתוספים בכל יום יכולים להתבטל ח"ו ע"י שמתחרט על המעש"ט וכו' - ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ג, וז"ל: "כל מי שניחם על המצות שעשה ותהא על הזכות ואמר בלבו ומה הועלתי בעשייתן הלואי לא עשיתי אותן הרי"ז איבד את כולן ואין מזכירין לו שום זכות בעולם, עכ"ל. וצ"ל - דהגם ש"איבד את כולן" מ"מ בירור הניצוצות שע"י קיום המצות נשאר, וכמשי"כ בתניא פכ"ה הנ"ל ש"יחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד כי הוא ית' ורצונו למעלה מהזמן... אלא שלמטה הוא תחת הזמן ובאותה שעה לבדה שעוסק בה בתורה או במצוה כי אח"כ אם עוסק בדבר אחר נפרד מהיחוד העליון למטה". [ועד"ז כי הרב א.י.ב.ג. בגליון לד (תקמב) ע"ד הנגלה בב"י ד' הרמב"ם הנ"ל, ד"איבד את כולן", שהמצוה נשארה אלא שהוא איבד אותה, משא"כ ב"רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה (ש)אין מזכירין לו שום דבר מרשעו" (הל' תשובה פ"א ה"ג, וכ"כ בפ"ב ה"א) - הכוונה שמתבטלים הענינים בלתי רצויים עצמם - ולהעיר ממשי"כ בלקו"ש ש"פ ראה תשמ"ח דישנם ב' אופנים בתש"ו כפרת החפצא, וכפרת הגברא, (וראה ג"כ בלקו"ש חכ"ז ע' 127 ואילך), דמזה משמע ששייך תש"ו באופן ד"אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים" ז.א. שאם העבירה נשארה אבל אינה מתייחסת להגברא - עיי"ש בהשיחה]. וצ"ל - שבהערה 19 - הנ"ל מיירי בדרגא נעלית יותר בתש"ו].

והבי' בזה הוא כמשי"כ בלקו"ש ח"א ע' 247 הנ"ל, דטוב הוא מציאות נצחי, וממילא לא שייך בו ביטול, משא"כ רע אינו מציאות כ"א העלם והסתר, וע"י תשובה ויסורים מתבטל ההעלם והסתר. אלא שצ"ע, דהרי "כל איש ישראל מוכן ומזומן למסור נפשו על קדושת ה' שלא להשתחוות לע"ז אפי' לפי שעה ולעשות תשובה אח"כ, והיינו מפני אור ה' המלוכש בנפשם... שאינו בבחי' זמן ושעה כלל אלא למעלה מהזמן" ז.א. דמצד אור ה' שלמג' מהזמן אינו מועיל בזה שעושה תשובה אח"כ, כי גם ענין דרגע נצחי הוא, וכ"ה בהערת כ"ק אד"ש בשיעורים בספר התניא פכ"ה הנ"ל; וז"ל: "מצד למעלה מן הזמן כל ענין

(אפי' דרגע יש בו ענין דנצחיות, וכלקמן בקדושה [שיחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד], אלא שבענין דלעו"ז תשובה עוקרתו) נצחי הוא". ואף שכתב שם - שתשובה עוקרתו, אבל הא גופא צ"ע, הרי מצד אור ה' שלמע' מהזמן הרי למעלה עכ"פ הרי"ז ענין נצחי, וכמו בקדושה ש"למעלה הוא נצחי לעו"ז... אלא שלמטה הוא תחת הזמן". ובפכ"ט בתניא (לו,ב) "כשיזכור טומאת נפשו בחטאת נעורים והפגם שעשה בעליונים ושם הוא למעלה מהזמן וכאילו פגם ונטמא היום ח"ו ממש", וא"כ אינו מובן המע' שבהנצחיות דתומ"צ, דהרי - כנ"ל - יחוד זה הוא "ירק" למעלה נצחי לעולם ועד", ועד"ז בענינים בלתי רצויים ש"הפגם שעשה בעליונים... הוא למעלה מהזמן" (וואף שכבר עשה תשובה נכונה הרי עיקר התשובה הוא בלב והלב יש בו בחי' ומדריגות רבות" - שם בתניא פכ"ט [ומכאן משמע דע"י התשובה עוקר הפגם שלמע' מהזמן, וצ"ע הסיבה לכך דלכאוי' נימא כן גם לאידך גיסא, שע"י החרטה על המע"ט מתבטל היחוד הנצחי שלמע', וזה אינו, וכפשוט]).

וצ"ל דתשובה הוא גם מצוה שממילא יש בה נצחיות וכו', ועד כדי כך - שעוקרת הפגם שלמע' מהזמן, משא"כ חרטה על מעשים טובים - אינו פוגם בעליונים - שלמע' מהזמן - ודלא כשאר עבירות שפוגמים למע' מהזמן, ודוחק. וי"ל - עפ"י המבואר בכ"מ דתשוי' הוא למע' מתומ"צ ולמע' מהפגם דלעו"ז, כי זה מגיע בעצמות, ולכן הרי ביכולתה לעקור גם פגם שלמע' מהזמן, משא"כ חרטה על מעשים טובים - אף שגם היא פוגמת בעליונים ששם הוא למע' מן הזמן אבל אין ביכולתה לעקור ענין נצחי שנפעל כבר (ולהעיר מהמבואר בלקו"ש חכ"ז ע' 113. עיי"ש). דמה"ט בתשובה מאהבה זדונות נעשים כזכיות כי מגיע לדרגא שלמע' מהזמן - עבר הוה ועתיד כאחד ושייך לשנות העבר וצ"ל - דחרטה על מע"ט - אף שמגיע לדרגא שלמע' מהזמן שאין בכוחו לפעול שזכיות יעשו ח"ו כזדונות, כי הזכיות נמצאים גם בדרגא שלמע' מהזמן - הדרגא שהפגם דחרטה על מע"ט מגיע, משא"כ בדרגא שלמע' מהזמן דתשובה הוא למע' מהלמע' מהזמן דהזדונות, ודו"ק).

"אשר" הוא בבינה

הרב כהריאל ברוך קסטל

≈ צעירי אגודת חב"ד ≈

באוה"ת חלק נביאים וכתובים ח"ב ע' תתקיא על אשרי האיש כתב כי הנה **אשר** זהו עלמא דאתי בינה כמ"ש בנהר פי ויחי, וממשיך וכמ"ש רבינו על פירוש אשר קדשנו במצותיו בד"ה ביום השמיני עצרת שמאלו תחת לראשי (לקו"ת ד' פג) ע"ש.

ואח"כ מביא הרע"מ פי פנחס שהוא כתר ומחלק בין אשר שהוא בבינה לאשרי כדי שיומשך משם ביסוד בחי' י' שהוא בכתר עכ"ל.

מזה משמע שפי' הלקו"ת שאשר הוא בבינה, אבל שם כתב שאשר הוא עונג העליון בגילוי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו ע"י מצותיו . . . תענוג עליון. ואח"כ מחלק בין ג"ע שהוא רק זיו והתפשטות ומצות שהם עונג העליון וא"כ מדוע מפרש האור התורה שהפירוש הוא עלמא דאתי בינה ולא כתר? וגם בסדר תפילות כל השנה עם דא"ח על אשרי (ד' מו) מתחיל כי **אשר** הוא בחי' כתר מלשון באשרי כי אשוני בנות שהוא בחי' התענוג

לכאורה הי' לו לומר אשרי הוא בחי' כתר מלשון באשרי שהוא מבאר התיבה אשרי ולא אשר וזה שכתב אשרי מלשון אשר קשה על פי' האור התורה שאשר הוא בבינה.

בההמשך של האור התורה (תתקיב) שדוד אמר עשרים פעמים אשרי בתהלים להמשיך החסד שיומשך מבחי' כתר ואפ"ל שזהו הכף שלמעלה מכף דישעי' וכו'.

בזה יכול לבאר הגמי' ברכות י'. כל פרשה שהיתה חביבה על דוד פתח בה אשרי וסיים בה באשרי וכו' ותוס' ד"ה כל פרשה מבאר שהוא לאו דוקא אשרי וה"ה לכל חתימה מעין פתיחה כמו הללוי עכ"ל, אבל מפשטות לשון הגמי' שהי' יכול לכתוב כל פרשה שחתימתה מעין פתיחתה, יש מעלה במילת אשרי ואפשר

שהוא ע"ד המבואר בלקו"ש ח"ה ע' 2 בנוגע לרש"י הראשון
שהוא ע"ד הקדמה לפירושו על התורה וכ"כ, לפי שדוד רצה
להמשיך מכתר (עונג העליון) שהוא לשון אשרי כנ"ל התחיל
התהלים בזה וכל פרשה שהי' חביבה עליו ביותר כמו תהלה
לדוד שהגמ' ברכות (ז:) כתב שכל האומר תהלה לדוד בכל יום
שלש פעמים מובטח לו שהוא בן העולם הבא והגמ' שואלת מאי
טעמא . . . נימא אשרי תמימי דרך שגם אותו הקפיטל מתחיל
באשרי מצד החביבות שיש ח' פעמים א"ב ולכן החכמים הוסיפו
על הקפיטל של תהלה לדוד שלש פעמים אשרי מצד החביבות
היתירה. וכמו שכתב אדה"ז בסידור כנ"ל.

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

הערות בפירש"י בפרשתינו פרק ג', פסוק כ"ג.

הרב אהרן חזקוני
≈ תושב השכונה ≈

ג, כג ואתחנן, אין חנון - כ"ה בדפוסים שלנו. אבל בכמה
דפוסים ראשונים נדפס "ואתחנן אל ה'", ונראה שהדפוס שלנו
הוא הגירסא הנכונה, שהרי רש"י מפרש רק תני "ואתחנן".

ואתחנן, ה, ז-יח. צ"ע למה רש"י מפרש כאן כמה פסוקים
מעשרת הדברות, אף שהוא בעצמו כתב בפסוק ז' "עשרת הדברות
כבר פירשתים" ואעפ"כ מפרש עוד הפעם.

ובפרט לפי הגירסא בדפוס ג' "כבר פרשתי כל עשרת הדברות
בפרשת וישמע יתרו".

ה' ז - על פני בכל מקום אשר אני שם וזהו כל העולם, ד"א
כל זמן שאני קיים.

אבל בפי יתרו כ, ג כי "על פני כל זמן שאני קיים, שלא תאמר לא נצטוו על ע"א אלא אותו הדור".

■ ■ ■

ר מ ב " ס

בענין שיפועו של כבש המזבח

הת' ישראל רוזנברג

≈ באר שבע ≈

כתב הרמב"ם בהל' בית הבחירה פ"ב הל' י"ג: "וכבש היה בנוי לדרומו של מזבח. אורכו שלושים ושתיים אמה על רוחב ט"ז אמה, והיה אוכל בארץ שלושים אמה מצד המזבח. ופורח ממנו אמה על היסוד ואמה על הסובב, ואויר מעט היה מפסיק בין הכבש למזבח כדי ליתן האיברים למזבח בזריקה. וגובה הכבש תשע אמות פחות שתות עד כנגד המערכה" עכ"ל.

וכבר הקשו ע"כ שאין חשבון שיפועו של כבש המזבח, מתקבל (והובאו בספר כבוד הבית, עיי"ש).

וכמ"ש החת"ס: "...מבואר מדבריו דהכבש מחזיק בארץ עד המזבח שלושים אמות, והוא גם הוא מחזיק כן עד המזבח, אלא ששני אמות היה הולך וטופף על המזבח אבל מה שממנו נגד השטח שבקרקע היה שלושים אמה, **ודאי אי אפשר שיהיה האלכסון שזה עם השטח**..." וע"כ מפרש המשנה שאורך השיפוע הוא למעלה מל"ג אמות.

וגם הגר"א בפירוש המשניות כ': "וכבש כו' שלושים ושתיים באורך הקרקע אבל בשיפועו היה יותר", ע"כ.

וכן הגר"ש קאידנאור בס' ברכת הזבח כ' דבאמת הכבש היתה ארוכה יותר מל"ב אמות כפי שיעור האלכסון של ל"ב על ט' אמות.

פירוש אחר על משנה זו - דאורך השטח שתחת הכבש היה פחות משלושים אמה (צאן קדושים להגרא"ח שור).

אולם פירושים אלו על המשנה אינם יכולים להתקבל ע"פ שיטת הרמב"ם, משום שאינם מתאימים עם פשטות לשונו.

וא"כ כיצד כי מידות אילו בכבש שאינם מתאימות לפי החשבון, אלא חייבים להיות ארוכים או קצרים יותר?

(**ובפרט** כפס"ד הרמב"ם - "מידות המזבח מכוונות הרבה . . . ואין להוסיף על מידתו ולא לגרוע ממנה").

[**ובספר** צורת הבית להגר"י קעלער תירץ שכוונת הרמב"ם בפירוש ל"ב אמה הוא: במקום **שתופס בארץ**, ולא אורך שיפוע הכבש (ומה שאין זה מתאים עם לשון הרמב"ם בפיה"מ - משום דהתם לא רצה הרמב"ם להזכיר שיברי אמה שאינם נמדדים בטפחם. משא"כ בהל' בה"ב שם צריך להיות הלכה ברורה, ע"כ. ודחוק מעט:

א. בודאי שאינו מתאים ללשון הרמב"ם בפיה"מ ("ערך שיפועו ל"ב אמה").

ב. בהל' בה"ב כי הרמב"ם "אוכל בארץ שלושים אמה" - וא"כ אין אורכו על הארץ יכול להיות ל"ב אמה, משום שאחרי ל' אמה הוא מגיע ליסוד המזבח. וא"כ אין אפשרות שאורכו בארץ יהיה לב אמה].

(**ב**) ונלעני"ד דהתירוץ הוא כך :

בהל' י"ד כי הרמב"ם "...וחלון היתה במערבו של כבש אמה על אמה, ורבובה היתה נקראת".

והראב"ד מעיר במקום - "ורבובה היתה נקראת א"א לא כי אלא החלון לבד, והרבובה לבד. וכך הוא שנויה במסכת מידות".

ובפירוש המשניות בליקוטים כ': "...ומי"מ נלעני"ד דהרמב"ם נמי לא סבר שהיתה מן הצד אלא מלמעלה (הרבובה - המעתיק) וכ"ש בפירושו היתה בכבש עצמו גומא שמשליכים בה וכו' ומלשון זה משמע להדיא דהיינו מלמעלה. ומי"ש בחבורו וחלון היתה . . . דמצינו שם חלון שמשמש גם לשאינו מפולש..." עיי"ש בארוכה.

ומכוון שהרמב"ם כותב "אורכו שלושים ושנים אמה על רוחב ט"ז אמה" - נמצא שצריכים למדוד את אורך השיפוע מהקרקע עד **תחילת** הגומא, משום דבמקום הגומא אין ט"ז אמה ברוחב!

(להעיר שינוי לשון הרמב"ם מפיה"מ בה כותב "אורך שיפועו... ורוחבו י"ז אמה..." - שמפירושו במשנה אין מוכרחים לומר שרוחב ט"ז נמשך על ל"ב אמה. משא"כ בה"י בה"ב שזהו ס' הלכות שחייב לדייק בזאת, שרוחב ט"ז אמה נמשך לאורך ל"ב אמה).

ג) בהמשך כ' הרמב"ם - "ואויר מעט היה מפסיק בין הכבש למזבח". תוסי' בזבחים סב: "אויר קרקע מפסיקו: ... אבל הכא בעינן אויר גדול וניכר שהוא לצורך אויר".

דהיינו אויר המפסיק בין הכבש למזבח אע"פ שהוא מועט צריך להיות ניכר. ולא מצאתי את שיעור האויר המפסיק.

ונמצא - שאם שיעור האויר המפריד בין הכבש למזבח הוא **טפח** (ויש להעיר דמדת טפח היא מדה הקובעת לטומאה ולטהרה כמי"ש באהלות פ"ו משנה ה' "אם יש שם פותח **טפח** - הכל **טמא**", וכן בפ"ט משנה ב' - "היתה גבוהה מן הארץ **טפח** - **טומאה** תחתיה", ובפ"א משנה ז' - אם יש בצוארו פותח **טפח** - **מביא** את הטומאה", וכן עוד עוד מש' כהנ"ל. ומאחר ואויר של כבש המזבח דומה לאויר המזבח (זבחים פז, ב), והנחת האיברים בידי באויר המזבח נחשבת כהנחה על המזבח (שם פח, א) - נמצא נמי שפיר שבמקום המזבח אין אפילו נתינת מקום ל"פותח טפח" - היינו טומאה. וכן הוא גם לפי פנימיות הדברים כמי"ש כ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נ"ע באגרות קודש שלו חלק י"א עמ' שכז "...והגע עצמך . . . מספיק גם **טפח אחד**..." שכוונתו בזה

בפשטות שזהו "שיעור" ההבדל בין הארץ (גשמיות) לבין רוחניות. ועדיין בלקו"ת - "לכן מגביהו מן הקרקע טפח - לחברו לבחי' וימיני טפחה שמים..." וכן בספר הליקוטים להצ"צ. ועוד. ועפ"י שיעור האויר בין הכבש למזבח צריך להיות פחות מטפח (כדי שכאמור לעיל לא יהיה מקום ל"מביא את הטומאה"), ואכן כאשר יש טפח מפריד בין הכבש למזבח יוצא שיפוע הכבש כ-לב אמה (במידותינו הלי"ב אמה חסר 2 סנטימטר). משא"כ אם המרחק בין הכבש למזבח הוא פחות מטפח שאז יוצא אורך שיפוע הכבש לב אמה, מדויק להפליא) - יוצא אורך שיפוע הכבש הנמשך מהקרקע עד תחילת הגומא, ל"ב אמה **על הדיוק!** ונמצא לשון הרמב"ם מדויק, ובזה יומתק לשונו "מידת המזבח מכוונות הרבה..."

ש ו נ ו ת

בלוח התיקון לתו"א

הת' יוסף יצחק קעלער
~ חות"ל 770 ~

בלוח התיקון לתו"א (נעתקו מגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נייע על גליון התורה אור שלו) נדפס בתו"א ע' [276] 28, צוין לתו"א צב, א [ביאור ד"ה יביאו לבוש מלכות]: ויש שם ני"א וז"ל: "והנה בחי' ביום ההוא הוא בחי' בינה אימא עילאה המקננת בבריאה בכורסיא, אכן מלי דאצילות נעשה עתיק לבריאה שנעתק וגבוה מבריאה ואינה באה בהתגלות בעולם הבריאה שאפי' מבחי' ביום ההוא הוא בבחי' העלם והסתר, ומה שנאמר אסתיר פני שכן נקרא מלי דאצי' לפי שמקבלת מכל הי"ס ממלי דכתר דאצילות נעשה כתר מלי וממלי שבחי' נעשה חכי' שבמלי כו'".

- (הגהה האחרונה נעתקה מד"ה ועתה אם נא, דשנת תרע"ח). -

[ולהעיר] שהציון צב, א קאי גם על אשורה דלעיל מיני שו"ה שבכתר].

והנה בד"ה ועתה יגדל נא הנ"ל (סה"מ תרע"ח ע' ריז) מעתיק קטע מד"ה יביאו לבוש מלכות (תו"א צ, ד), ואח"כ מעתיק (בע' ריח) קטע מהביאור (תו"א צב, א) והנו"א.

ומשם נעתק בד"ה ביום השמע"צ תש"ה אות כג.

ולהעיר שהנו"א הנ"ל הוא כנ" הנוסח הנדפס בהנחות הר"פ ע' קכה ד"ה כל הנביאים עתידים ליבטל.

ושם (אחרי "ואינה באה בהתגלות בעולם הבריאה"): ששרשה כתר מל' מעתיק דאצי", והנה לע"ל כתיב ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה היינו שבחי' ביום ההוא שהוא בינה עלמא דאתכסיא יאיר אור בגילוי ויאמרו הנה אלקינו זה, ולכן כל הנביאים עתידים להבטל כמו שבטל זיו השמש במאור בשמש עצמו . . . אכן בחי' מגילת אסתר אשר ע"ז נאמר הסתר אסתר פני ביום ההוא שאפי' מבחי' יום ההוא הוא בבחי' העלם והסתר ששרשה מסתימא דכל סתנימין אתה א-ל מסתתר, ומה שנאמר אסתר פני שכן נק' מל' דאצי' שמקבלת מכל הי"ס ממל' דכתר דאצי' נעשה כתר שבמל' ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וכו'.

וראה ג"כ בהוספות להערות וציונים להנחות הר"פ ע' קכ שד"ה זה נמצא תוכנו בתו"א צ, ד ד"ה ולכן ארז"ל עד סוף הסעיף, ודו"ק.

לזכות

התמים מרדכי אברהם ישעייה-ו

בן לאה מרים בלומא

לרגל יום הולדתו ביי"ב מנחם אב

יום קניית "בית חיינו"

לשנת הצלחה בגו"ר

לזכות

הילד מנחם מענדל שיחי
לאורך ימים ושנים טובות
לרגל הכנסו לבריתנו של אאע"ה
ביום א' ז' מנחם אב
היי תהא שנת ניסים
ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א
ולזכות אחותו חי' מושקא שתחי'

פ ו ק ס

* * *

נדפס ע"י
הוריהם וזקניהם
שיחיו